

Скъпи читатели,

лято, макар и бавно, вече заявява сериозното си присъствие, а топлият слънчев лъч вдъхват вяра и оптимизъм, че животът е по-силен от страха и паниката, а надеждата ще помогне на хората да преодолеят и това тежко изпитание.

Ето че отново започваме да мислим за пътуване към дома, а рубриката ни Dotkněte se Bulharska предлага вдъхновяващи идеи за разходка от Дуранкулак до Варна, гарнирана с изумителни гледки, аромат на морето и на... вкусни специалитети с миди.

По традиция, този брой на списанието винаги е посветен на българската култура и майските празници. Тази година един от най-любимите родни тържествени дни премина по-тихо и по-вглъбено – нямаше ги шумните изпращания на абитуриентите, многобройните букети за учителите, веселите тържества. Не се състоя и Традиционният събор на българите в Микулчице. Но празникът на родните букви, на българската духовност не беше забравен: на 23 май наши сънародници от Бърно се отправиха към свято ни място в Южна Моравия, за да се поклонят пред делото на Светите братя; Вицепрезидентът обедини българските деца по света с мъдрите слова на Константин-Кирил Философ; точно на 24 май главният редактор на Вашето списание представи дейността на АБС в ЧР пред сънародниците ни, живеещи на Южноамериканския континент; на същата дата в Българския културен институт в Прага се състоя тържественото награждаване на победителите в Конкурса за млади преводачи и есеисти; учителите от Българското училище в чешката столица показаха как светлият празник може да бъде отбелязан и от разстояние – с много любов и оригинални идеи!

Не мога да пропусна и големият успех на българските бохемисти, които разказват пред доц. Крейчова какво ги вдъхновява да работят в областта на превода и да обичат чешкия език.

През 2020 г. се навършват 1205 години от рождението на Св. Методий и 1135 г. от неговата смърт – като знак на уважение към бележитите дати, Ви предлагаме откъс от „Похвално слово за Блажения Кирил и за Панонския архиепископ Методий“ от Св. Климент Охридски. Тук е мястото да благодаря от сърце на иконописца Стефка Николова, живееща и работеща във Виена, която подари на списанието реплика на икона на Св. св. Кирил и Методий.

Кой е българинът Андрей Николов и защо Томаш Масарик откупува скулптурата му „Мечта“ разказва, както винаги, увлекателно Мирела Костадинова. Пак нейна е историята за шоуто на габровските звездите, записали се в спомените на града.

Не пропускайте рубриката „Актуално“, която ще Ви информира накратко кои са хората с увреждания според чешките закони и какви са техните права.

Като Ви желая слънчево лято и лек път към дома, Ви оставям със стиховете на Анамария Кова и Бойко Ламбовски в превод на талантливия чешки българист, литературен критик и преводач д-р Марцел Черни.

Камелия Илиева, главен редактор

Памет на преподобния Методий – учител на славянския народ, брат на Кирил Философ

Песен девета.

*Тебе, блажени, възпява земята Моравска,
която има твоето почитано тяло,
и Панонската, светителю, от тебе просветена,
и хората ѝ, събрали се, празнуват твоята памет.*

*Вие, светци, които в спор влязохте за Светата Троица –
Кириле преподобни, Методие светителю, –
запазили вашето стадо, ходещо по земята чужда,
умножавайте [го] чрез молитвите си, блажени.*

(Константин Преславски)

През 2020 г. се навършват 1205 години от рождението на Св. Методий и 1135 г. от неговата смърт. Методий е светец на Източноправославната и Католическата църква, личност с изключително значение за цялостния исторически път на Европа. Сред изворите за неговото интелектуално присъствие в духовната съкровищница на историята е „Похвално слово за Блажения Кирил и за Панонския архиепископ Методий“ от Св. Климент Охридски:

В град Солун живееше един мъж на име Лъв, човек непорочен, правдив и почитащ Бога. Той се въздържаше от всяко зло и изпълняваше всички Божии заповеди както Иов, живеейки в кротост и благоговение пред Бога. И той имаше седем деца както Иов. От този корен именно възсияха двете светили, двете превъзходни светлосарни издънки, носещи благословен плод. Те се отличаваха с непорочен живот още от детска възраст и направиха премъдростта своя сестра, като украсиха с нея душата си и ума си. А по своята любов и вяра те се надпреварваха един-друг, цъфтейки постоянно чрез мъдростта като благоуханни цветя.

По рождение блаженият Константин беше по-млад, а по ум и добродетели той високо летеше с духов-

ни крила като орел. Като просвети разума си с богозарната светлина, той стана избран съсъд на Светия Дух и като светеше чрез Него на всички с философското учение, се оказа неизчерпаема съкровищница. Светият Дух бликна изобилно в него, изля се чрез неговите уста и духовно развесели със сладост цялата вселена, сеейки словото сред всеки народ според собствения му разум; защото на него беше даден духовен дар да говори езици, както на апостол Павел.

Неговият по-стар брат, преблаженият Методий, от младини започ-

на да получава високи светски длъжности. Разцъфтявайки с мъдрост като благоуханен цвят, той стана любим на всички властници. Той получи и воеводски чин, но остана в него малко време. Методий разбра, че този многометежен свят преминава безполезно, подобно на сянка, и нещо повече – той възприе като стрела в сърцето си словото на Господа, както е казано: „Каква полза за човека, ако придобие цял свят, а навреди на душата си или я погуби? Или какъв откуп ще даде човек за душата си?“ Като замени земното с небесното, отхвърляйки от себе си с презрение всичко временно, Методий се устреми към вечното. Той отиде в Олимп и прие монашеско пострижение в черни дрехи, очаквайки да получи бяла и нетленна ангелска одежда. Подчиняваше се на всички с послушание и смирение, в бодърстване и молитва, в труд и служене, в строго постене, в постоянно трезвост, в духовна чистота и в плач от умиление, изпускайки от очите си извор сълзи като река и с тях измиваше цялото си тяло. Той никак не знаеше какво е телесна почивка, но всяка нощ стоеше от залез слънце до изгрев, не давайки сън на очите си, ни дрямка на веждите си, нито покой на клепките си, като се поучаваше с псалми, славословия и духовни песни. Когато и патриархът чу за неговия подвиг, убеждаваша Методий да го поставят за митрополит на почетно място, но понеже не можеше да го склонят към това, поставиха го за игумен в манастира, наречен Полихрон, в който живееше седемдесет отци. Щом пое това служение, Методий заживя там като безтелесен, постоянно в молитви; за всички стана всичко, за да спаси всички.

Те отидоха в западните страни, благовестейки Божието слово сред нов народ. И като преведоха целия църковен закон от гръцки език, те им го предадоха на техния език. Братята сринаха и унищожиха заблудата на триезичниците и я изхвърлиха като плевел от пшеницата и предадоха чисто и светлообразно жито на Църквата. Двамата учители засияха като слънце в западните Панонски и Моравски страни, прогониха греховния мрак, просветиха народа чрез писмеността и научиха учениците си

основно на църковния ред.

В изпълнение на своето служение те тръгнаха на път за Рим, за да се поклонят на апостолския престол, носейки със себе си духовен плод за освещение. Щом папа Адриан чу това, излезе да ги посрецине далеч от град Рим и ги прие като Божи ангели. Той одобри с любов тяхното учение и ръкоположи блажения Методий в свещенство, а също и техни ученици.

Настъпни времето да почине пресветият и преблажен наш отец и учител Константин Философ. Той видя видение от Бога за своята смърт и се облече в черни дрехи, предсказа деня на своята смърт и живя още петдесет и пет дни, радвайки се и славейки Бога. Така той почина и се присъедини към своите отци, към пророците и апостолите, към мъчениците и към всички светии. Погребана го в църквата на св. Климент, където започнаха да се извършват много изцеления от неговия свят гроб: слепите веднага започваха да проглеждат, болните да оздравяват, бесовете да излизат (от човеците). Като видяха това, римляните още повече се привързаха към неговата светост.

След като посветиха пречестния и благочестив Методий за архиепископ на престола в Панония, изпратиха го в славянските страни да поучава техния народ.

Когато Методий пристигна в Моравия, всички люде излязоха с радост да го посрецинат и го приеха като Божи ангел. И отвори се очите на слепи, и ушите на глухи започнаха да чуват, а гъгниви езици започнаха високо да възвестяват Божиата слава. Със същите уста, с които по-рано са въздавали жертви на сатаната при извори и са хулили Бога на всички места, сега техните деца отдават на Бога духовни и чисти служби за целия свят. И на всяко място се прославя Божието име на новия език, на който Методий се яви проповедник и нов апостол Той изгря като слънце, прогони мъглата на незнанието и просвети сърцата на всички със светлината на богопознанието. Със своята кротост, сладост и любов той привлече всички към себе си; пътя свърши, вярата опа-

зи, украси църквите с духовни песни и славословия и тъй почина в Господа.

И така, какви похвали да отдадем на вас двамата, които се потрудохте толкова много в източните, западните и северните страни, и които не търсехте временното и тленното, но вечното и безкрайното?

Като взехте храбро на рамо Господния кръст, вие разчистихте и разоряхте с него буренясалата и запустяла поради греха земя, посяхте духовното семе и принесохте на Църквата чисто жито – светлото като ден учение, чрез което вие, о светци, сияете като светила в целия свят, прогонвайки демонската хула и всяка ерес. Вие станяхте велики стълбове на Христовата църква, вие бяхте небесни човеци и земни ангели; в тяло постигнахте безтелесен живот. Блажена е наистина утробата, която ви е носила, и оная, която е откърмила вас – два многоплодни класа, с които нахранихте гладните народи. Вие напоихте жадните с животворно питие, вие жадните с животворно питие, вие раздадохте изобилно като от извор неизчерпаема храна за всички.

Благословен е вашият език, чрез който посяхте духовните слова за спасение на многолюден народ. Вие двамата получихте от Бога боговдъхновен дар и прогонихте отвсякъде мрака на незнанието, давайки сами пример за всички и разливайки духовна сладост от устата си.

Всесвяти и истински пастири, молете се непрестанно и усърдно за избраното ваше духовно стадо, като прогоните нашите страдания и ни избавите от беди и нещастия. Просветлете очите на нашите сърца и подкрепете нашия разум, за да последваме достойно вашите стъпки. Като вземете върху себе си нашите немощи, дайте ни сила свише, та като живеем достойно за Христа, да бъдем наследници на вашите трудове и проповедници на истинската вяра, която вие сте ни завещали, та всички единногласно да прославим трисветия Бог – Отца и Сина и Светия Дух, сега и всякога и вовеки. Амин! ◆

Източник: bg-patriarshia.bg,

„Църковен вестник“, бр. 19/1996 г.